

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

9 december 2024

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek
van de Belgische nationaliteit met het oog op
de invoering van een burgerschapsproef,
die moet worden afgelegd in de taal of
een van de talen van het taalgebied
waar de kandidaat-Belg
zijn hoofdverblijfplaats heeft**

(ingediend door de heer Werner Somers c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

9 décembre 2024

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code de la nationalité belge
en vue d'instaurer un examen de citoyenneté
à présenter dans la langue ou
dans l'une des langues
de la région linguistique
de la résidence principale du candidat
à l'acquisition de la nationalité belge**

(déposée par M. Werner Somers et consorts)

SAMENVATTING

De verkrijging van de Belgische nationaliteit moet de bekroning zijn van een geslaagd integratieproces. Een burgerschapsproef kan de integratiewil van een kandidaat-Belg op een objectieve wijze vaststellen. Wie voor een dergelijke proef slaagt, krijgt een burgerschapscertificaat. Dit certificaat is een conditio sine qua non voor de verkrijging van de Belgische nationaliteit door het afleggen van een nationaliteitsverklaring of door naturalisatie. Dit wetsvoorstel bepaalt de inhoud van de burgerschapsproef die wordt georganiseerd door respectievelijk de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap die daarover een samenwerkingsakkoord sluiten.

RÉSUMÉ

L'acquisition de la nationalité belge doit être le couronnement d'un processus d'intégration réussi. La réussite d'un examen de citoyenneté permet au candidat à l'acquisition de la nationalité belge d'attester de façon objective de sa volonté d'intégration. L'étranger qui réussit cet examen se verra délivrer un certificat de citoyenneté. La possession de ce certificat sera une condition sine qua non pour obtenir la nationalité belge par le biais d'une déclaration de nationalité ou par naturalisation. La présente proposition de loi définit le contenu de l'examen de citoyenneté qui sera organisé, respectivement, par les Communautés française, flamande et germanophone, qui concluront un accord de coopération à ce sujet.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De verkrijging van de Belgische nationaliteit moet de bekroning zijn van een geslaagd integratieproces. Het afnemen van een burgerschapsproef maakt het mogelijk om de integratiewil op een objectieve basis vast te stellen. Aan wie geslaagd is voor de burgerschapsproef, zal een burgerschapscertificaat worden uitgereikt. Naar het bezit van een dergelijk certificaat zal in verschillende bepalingen van het Wetboek van de Belgische nationaliteit worden verwezen als voorwaarde voor het verkrijgen van de Belgische nationaliteit. Wie de Belgische nationaliteit beoogt te verwerven door het afleggen van een nationaliteitsverklaring of door naturalisatie, zal namelijk in beginsel in het bezit moeten zijn van een burgerschapscertificaat.

De inhoud van de burgerschapsproef moet in grote lijnen worden vastgelegd in het Wetboek van de Belgische nationaliteit zelf. Deze proef bestaat om te beginnen uit een schriftelijke verhandeling in de taal of een van de talen van het taalgebied waar de kandidaat-Belg zijn hoofdverblijfplaats heeft. In deze verhandeling legt de kandidaat-Belg uit waarom hij de Belgische nationaliteit beoogt te verwerven. Daarnaast moet hij een verhandeling schrijven over een onderwerp dat onmiddellijk, vóór het begin van de schriftelijke proef, door loting wordt vastgesteld. Vervolgens bestaat de burgerschapsproef uit een mondeling gesprek in dezelfde taal met de kandidaat-Belg om te peilen naar diens kennis van de staatsstructuur, de rechtsbeginselen en de grondnormen van onze samenleving, alsmede van de geschiedenis en de cultuur van de Gemeenschap waartoe hij wenst te behoren.

Wat dit laatste betreft, moet worden beklemtoond dat de integratie in de Belgische samenleving in de eerste plaats verloopt via de integratie in de Gemeenschap van het gebied waar de betrokkene woonachtig is. Daarom moeten de nadere inhoud en de organisatie van de burgerschapsproef – met inachtneming van het in het Wetboek van de Belgische nationaliteit vastgelegde federale kader – worden geregeld in een samenwerkingsakkoord tussen de drie Gemeenschappen. Deze gang van zaken strookt tevens met artikel 5, § 1, II, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, op grond waarvan de Gemeenschappen bevoegd zijn voor het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen. In het beoogde samenwerkingsakkoord kan worden overeengekomen dat de burgerschapsproef

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'acquisition de la nationalité belge doit être le couronnement d'un processus d'intégration réussi. La participation à un examen de citoyenneté permet de constater de façon objective la volonté d'intégration de l'intéressé. Tout étranger qui réussit l'examen de citoyenneté se verra délivrer un certificat de citoyenneté. Plusieurs dispositions du Code de la nationalité belge mentionneront la possession d'un tel certificat comme condition en vue de l'acquisition de la nationalité belge. En effet, tout étranger qui souhaite obtenir la nationalité belge en faisant une déclaration de nationalité ou par naturalisation devra en principe être en possession d'un certificat de citoyenneté.

Le contenu de l'examen de citoyenneté doit être fixé, dans les grandes lignes, dans le Code de la nationalité belge même. Cet examen se composera d'abord d'une dissertation écrite dans la langue ou dans l'une des langues de la région linguistique de la résidence principale du candidat à la nationalité belge. Dans cette dissertation, l'intéressé expliquera pourquoi il souhaite obtenir la citoyenneté belge. En outre, il devra rédiger une dissertation sur un sujet tiré au sort juste avant le début de l'épreuve écrite. Ensuite, l'examen de citoyenneté se poursuivra par un entretien avec le candidat à la nationalité belge, dans la langue susvisée, afin d'évaluer sa connaissance de la structure de l'État, des principes juridiques et des règles fondamentales de notre société, ainsi que de l'histoire et de la culture de la Communauté dont il souhaite faire partie.

En ce qui concerne ce dernier point, il convient de souligner que l'intégration dans la société belge passe d'abord par l'intégration dans la Communauté dans laquelle l'intéressé réside. C'est pourquoi le contenu et l'organisation de l'examen de citoyenneté devront être réglés dans un accord de coopération entre les trois Communautés, en respectant le cadre fédéral fixé dans le Code de la nationalité belge. Ce procédé s'inscrit dans le droit fil de l'article 5, § 1er, II, 3°, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, en vertu duquel les Communautés sont compétentes pour la politique d'accueil et d'intégration des immigrés. Il serait judicieux de prévoir dans l'accord de coopération précité que l'examen de citoyenneté sera organisé en néerlandais par la Communauté flamande, en français

in het Nederlands wordt georganiseerd door de Vlaamse Gemeenschap, de burgerschapsproef in het Frans door de Franse Gemeenschap en de burgerschapsproef in het Duits door de Duitstalige Gemeenschap, hetgeen overigens aanbeveling verdient.

Het is raadzaam om een soort vangnetbepaling op te nemen voor het geval dat de Gemeenschappen geen overeenstemming bereiken over een samenwerkingsakkoord. Indien er een jaar na de inwerkingtreding van de wet tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit met het oog op de invoering van een burgerschapsproef nog steeds geen samenwerkingsakkoord is gesloten, moeten de nadere inhoud en de organisatie van de burgerschapsproef worden geregeld in een koninklijk besluit dat is vastgesteld na overleg in de Ministerraad. Uiteraard is het mogelijk dat naderhand alsnog een samenwerkingsakkoord wordt gesloten, in welk geval dat koninklijk besluit ophoudt van kracht te zijn.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

In het voorgestelde artikel 7^{quater} van het Wetboek van de Belgische nationaliteit wordt een burgerschapscertificaat voor de toepassing van dit wetboek gedefinieerd als het document dat wordt afgegeven aan de vreemdeling die is geslaagd voor de burgerschapsproef. Voor de inhoud van de burgerschapsproef kan worden verwezen naar de algemene toelichting bij dit wetsvoorstel.

Art. 3

Met artikel 3 van dit wetsvoorstel worden in artikel 12bis, § 1, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit wijzigingen aangebracht die ertoe strekken dat wie de Belgische nationaliteit beoogt te verkrijgen door het afleggen van een nationaliteitsverklaring, in het bezit moet zijn van een burgerschapscertificaat en dus geslaagd moet zijn voor de burgerschapsproef. Naar de vereiste van de “kennis van één van de drie landstalen” hoeft niet langer te worden verwezen, aangezien een vreemdeling voortaan slechts Belg kan worden door het afleggen van een nationaliteitsverklaring indien hij in het bezit is van een burgerschapscertificaat. Uit dat burgerschapscertificaat blijkt reeds voldoende dat de kandidaat-Belg geïntegreerd is en kennis heeft van “één van de drie landstalen”, meer bepaald de taal of een van de talen van het taalgebied waar hij zijn hoofdverblijfplaats heeft.

par la Communauté française et en allemand par la Communauté germanophone.

Il s'indique de prévoir une sorte de “filet de sécurité” pour le cas où les Communautés ne s'entendraient pas sur un accord de coopération. Si un accord de cette nature n'a toujours pas été conclu un an après l'entrée en vigueur de la loi modifiant le Code de la nationalité belge en vue d'instaurer un examen de citoyenneté, le contenu et l'organisation de l'examen de citoyenneté devront être réglés par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres. Il est évidemment envisageable qu'un tel accord soit encore conclu après cette date, auquel cas cet arrêté royal cessera de produire ses effets.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Dans l'article 7^{quater} proposé du Code de la nationalité belge, la notion de certificat de citoyenneté est définie, pour l'application de ce Code, comme étant le document délivré à un étranger ayant réussi l'examen de citoyenneté. Pour le contenu de l'examen de citoyenneté, il peut être renvoyé aux développements de la présente proposition de loi.

Art. 3

L'article 3 de la présente proposition de loi modifie l'article 12bis, § 1er, du Code de la nationalité belge de manière à prévoir que toute personne qui souhaite acquérir la nationalité belge en faisant une déclaration de nationalité doit être en possession d'un certificat de citoyenneté et doit donc avoir réussi l'examen de citoyenneté. Il n'est plus nécessaire de renvoyer à l'exigence de la “connaissance d'une des trois langues nationales” étant donné qu'un étranger ne pourra dorénavant devenir belge en faisant une déclaration de nationalité que s'il est en possession d'un certificat de citoyenneté. Ce certificat de citoyenneté constituera déjà une preuve suffisante que le candidat à la nationalité belge est intégré et connaît “une des trois langues nationales”, à savoir la langue ou l'une des langues de la région linguistique où il a sa résidence principale.

Art. 4

Met artikel 4 van dit wetsvoorstel wordt artikel 19, § 1, eerste lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit aldus gewijzigd dat ook wie de Belgische nationaliteit beoogt te verkrijgen door het indienen van een naturalisatieverzoek, in het bezit moet zijn van een burgerschapscertificaat en dus geslaagd moet zijn voor de burgerschapsproof.

Art. 5

Met artikel 5 van dit wetsvoorstel wordt artikel 21, § 5, laatste lid, tweede volzin, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit opgeheven. Thans is daarin bepaald dat de integratie en de kennis van één van de drie landstalen belangrijke elementen zijn die door de commissie voor de Naturalisaties worden uitgewerkt in haar reglement. Deze bepaling wordt overbodig, aangezien een vreemdeling de naturalisatie voortaan enkel kan aanvragen indien hij in het bezit is van een burgerschapscertificaat en uit dat burgerschapscertificaat reeds voldoende blijkt dat de kandidaat-Belg geïntegreerd is en kennis heeft van “één van de drie landstalen”, meer bepaald de taal of een van de talen van het taalgebied waar hij zijn hoofdverblijfplaats heeft.

Werner Somers (VB)
Ortwin Depoortere (VB)
Francesca Van Belleghem (VB)
Sam Van Rooy (VB)
Frank Troosters (VB)

Art. 4

L'article 4 de la présente proposition de loi modifie l'article 19, § 1er, alinéa 1er, du Code de la nationalité belge de manière à prévoir que tout étranger qui souhaite acquérir la nationalité belge en introduisant une demande de naturalisation doit également être en possession d'un certificat de citoyenneté et donc avoir réussi l'examen de citoyenneté.

Art. 5

L'article 5 de la présente proposition de loi abroge l'article 21, § 5, dernier alinéa, deuxième phrase, du Code de la nationalité belge. Cette phrase dispose actuellement que l'intégration et la connaissance d'une des trois langues nationales constituent des éléments importants à cet égard, qui sont précisés par la commission des Naturalisations dans son règlement. Cette disposition devient superflue dès lors qu'un étranger ne pourra dorénavant demander sa naturalisation que s'il est en possession d'un certificat de citoyenneté, ce qui constituera déjà une preuve suffisante que le candidat à la nationalité belge est intégré et connaît “une des trois langues nationales”, à savoir la langue ou l'une des langues de la région linguistique où il a sa résidence principale.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In het Wetboek van de Belgische Nationaliteit van 28 juni 1984 wordt een artikel *7quater* ingevoegd, luidende:

“Art. *7quater*.

§ 1. Voor de toepassing van de bepalingen van dit wetboek wordt onder burgerschapscertificaat verstaan het document dat wordt afgegeven aan een vreemdeling die is geslaagd voor de burgerschapsproef, die bestaat uit de volgende onderdelen:

1° een schriftelijke verhandeling in de taal of één van de talen van het taalgebied waar de kandidaat zijn hoofdverblijfplaats heeft, waarin de kandidaat uiteenzet waarom hij de Belgische nationaliteit beoogt te verwerven, en een schriftelijke verhandeling over een onderwerp dat onmiddellijk vóór het begin van de schriftelijke proef door loting wordt vastgesteld;

2° een mondeling gesprek in de in 1° bedoelde taal met de kandidaat om te peilen naar diens kennis van de staatsstructuur, van de rechtsbeginselen en de grondnormen van onze samenleving, alsmede van de geschiedenis en de cultuur van de Gemeenschap waartoe hij wenst te behoren.

§ 2. Tot het mondelinge gesprek als bedoeld in § 1, 2°, zal slechts worden overgegaan indien de kandidaat geslaagd is voor het in § 1, 1°, bedoelde schriftelijke gedeelte van de burgerschapsproef.

§ 3. De burgerschapsproef wordt jaarlijks in twee zittingen georganiseerd. De kandidaat die twee opeenvolgende jaren in de tweede zitting niet geslaagd is voor de burgerschapsproef, kan pas opnieuw aan een dergelijke proef deelnemen na een tussenperiode van twee maal twee zittingen.

§ 4. De nadere inhoud en de organisatie van de burgerschapsproef worden, met inachtneming van de voorgaande paragrafen, geregeld in een samenwerkingsakkoord dat wordt gesloten tussen de Gemeenschappen met toepassing van artikel 92*bis*, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans le Code de la nationalité belge du 28 juin 1984, il est inséré un article *7quater* rédigé comme suit:

“Art. *7quater*.

§ 1er. Pour l'application des dispositions du présent Code, on entend par certificat de citoyenneté le document délivré à un étranger ayant réussi l'examen de citoyenneté, qui comporte les parties suivantes:

1° une dissertation écrite dans la langue ou dans l'une des langues de la région linguistique de la résidence principale de l'intéressé, dans laquelle celui-ci explique pourquoi il souhaite obtenir la nationalité belge, et une dissertation écrite sur un sujet tiré au sort juste avant le début de l'épreuve écrite;

2° un entretien avec le candidat, dans la langue visée au 1°, destiné à évaluer sa connaissance de la structure de l'État, des principes juridiques et des règles fondamentales de notre société, ainsi que de l'histoire et de la culture de la Communauté dont il souhaite faire partie.

§ 2. Il ne sera procédé à l'épreuve orale visée au § 1er, 2°, que si le candidat a réussi l'épreuve écrite visée au § 1er, 1°, de l'examen de citoyenneté.

§ 3. L'examen de citoyenneté est organisé chaque année en deux sessions. Le candidat qui a échoué à l'examen de citoyenneté en seconde session pendant deux années consécutives ne peut représenter un tel examen qu'après un intervalle de deux fois deux sessions.

§ 4. Dans le respect des paragraphes précédents, le contenu et l'organisation de l'examen de citoyenneté sont réglés dans un accord de coopération à conclure entre les Communautés en application de l'article 92*bis*, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles. Toujours dans le respect des paragraphes

Indien er geen samenwerkingsakkoord als bedoeld in de vorige volzin is gesloten binnen een jaar na de inwerkingtreding van de wet van XX XXXXXX XXXX tot wijziging van het Wetboek van de Belgische Nationaliteit met het oog op de invoering van een burgerschapsproef die moet worden afgelegd in de taal of een van de talen van het taalgebied waar de kandidaat-Belg zijn hoofdverblijfplaats heeft, worden de nadere inhoud en de organisatie van de burgerschapsproef, eveneens met inachtneming van de voorgaande paragrafen, geregeld door de Koning met een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.”.

Art. 3

In artikel 12*bis*, § 1, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 4 december 2012 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 18 juni 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de bepaling onder 1° wordt aangevuld met een punt c), luidende:

“c) en in het bezit is van een burgerschapscertificaat;”;

2° in de bepaling onder 2° wordt het punt c) vervangen als volgt:

“c) en in het bezit is van een burgerschapscertificaat;”;

3° in de bepaling onder 3° wordt punt c) vervangen als volgt:

“c) en in het bezit is van een burgerschapscertificaat;”;

4° de bepaling onder 4° wordt aangevuld met een punt d), luidende:

“d) en in het bezit is van een burgerschapscertificaat;”;

5° in de bepaling onder 5° wordt punt c) vervangen als volgt:

“c) en in het bezit is van een burgerschapscertificaat.”.

Art. 4

Artikel 19, § 1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 4 december 2012 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 18 juni 2018, wordt aangevuld met een bepaling onder 5°, luidende:

“5° en in het bezit zijn van een burgerschapscertificaat.”

précédents, si aucun accord de coopération visé dans la phrase précédente n’a été conclu dans l’année suivant l’entrée en vigueur de la loi du XX XXXXXX XXXX modifiant le Code de la nationalité belge en vue d’instaurer un examen de citoyenneté à présenter dans la langue ou dans l’une des langues de la région linguistique de la résidence principale du candidat à l’acquisition de la nationalité belge, le contenu et l’organisation de l’examen de citoyenneté sont réglés par le Roi par arrêté délibéré en Conseil des ministres.”.

Art. 3

Dans l’article 12*bis*, § 1er, du même Code, remplacé par la loi du 4 décembre 2012 et modifié en dernier lieu par la loi du 18 juin 2018, les modifications suivantes sont apportées:

1° le 1° est complété par un c), rédigé comme suit:

“c) et est en possession d’un certificat de citoyenneté;”;

2° dans le 2°, le c) est remplacé par ce qui suit:

“c) et est en possession d’un certificat de citoyenneté;”;

3° dans le 3°, le c) est remplacé par ce qui suit:

“c) et est en possession d’un certificat de citoyenneté;”;

4° le 4° est complété par un d), rédigé comme suit:

“d) et est en possession d’un certificat de citoyenneté;”;

5° dans le 5°, le c) est remplacé par ce qui suit:

“c) et est en possession d’un certificat de citoyenneté.”.

Art. 4

L’article 19, § 1er, alinéa 1er, du même Code, remplacé par la loi du 4 décembre 2012 et modifié en dernier lieu par la loi du 18 juin 2018, est complété par un 5° rédigé comme suit:

“5° et être en possession d’un certificat de citoyenneté.”

Art. 5

In artikel 21, § 5, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 4 december 2012, wordt de tweede volzin van het laatste lid opgeheven.

29 november 2024

Werner Somers (VB)
Ortwin Depoortere (VB)
Francesca Van Belleghem (VB)
Sam Van Rooy (VB)
Frank Troosters (VB)

Art. 5

Dans l'article 21, § 5, du même Code, remplacé par la loi du 4 décembre 2012, la deuxième phrase du dernier alinéa est abrogée.

29 novembre 2024